భారత దేశం లో ఎన్నికల చట్టాలు

భారతదేశంలో ఎన్నికల చట్టాలు

భారతదేశంలో ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియ స్వేచ్ఛా మరియు న్యాయమైన ఎన్నికలను నిర్ధారించే చట్టాలు మరియు నిబంధనల యొక్క బలమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్ ద్వారా నిర్వహించబడుతుంది. భారతదేశంలో ఎన్నికల నిర్వహణ వివిధ నియమాలు మరియు నిబంధనలను అనుసరిస్తుంది. ఎన్నికలు కేంద్రం మరియు రాష్ట్రానికి వేర్వేరుగా జరుగుతాయి, అయితే పార్లమెంటరీ మరియు రాష్ట్ర శాసనసభ ఎన్నికల నిర్వహణను నియంత్రించే నియమాలు దాదాపు ఒకే విధంగా ఉంటాయి. ఈ ఎన్నికల యొక్క మూలస్తంభం ప్రజాప్రాతినిధ్య చట్టం, 1951, ఇది ఎన్నికల ప్రక్రియ యొక్క అర్హతలు, అనర్హతలు గురించి వివరిస్తుంది. ఈ కధనంలో భారతదేశంలో ఎన్నికల చట్టాలు గురించి వివరించాము.

భారతదేశంలో ఎన్నికలు

- రాజ్యాంగంలోని XVలోని 324 నుండి 329 వరకు ఉన్న అధికరణలు ఎన్నికల సంబంధిత నిబంధనలను కవర్ చేస్తాయి.
- భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 324 ప్రకారం అధికారం ఇవ్వబడిన ఏకైక సంస్థ భారత ఎన్నికల సంఘం (EC).
- రాష్ట్రపతి ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ (CEC) మరియు ఇతర ఎన్నికల కమిషనర్లను నియమిస్తారు.
- పార్లమెంటరీ మరియు అసెంబ్లీ ఎన్నికలకు, ప్రతి నియోజకవర్గానికి ఒకే ఓటర్ల జాబితా ఉంటుంది మరియు మతం, జాతి, కులం లేదా లింగం ఆధారంగా ఎవరూ చేర్చబడరు లేదా మినహాయించబడరు.
- భారతీయ పౌరుడు మరియు ఓటింగ్ వయస్సును చేరుకున్న ప్రతి వ్యక్తి ఓటరుగా నమోదు చేసుకోవడానికి అర్హులు. కొన్ని కారణాల వలన మినహాయింపు ఇవ్వవచ్చు.
- భారతదేశంలో, లోక్‌సభ మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలకు జరిగే ఎన్నికలలో ఫస్ట్ పాస్ట్ పోస్ట్ ఎన్నికల విధానం అనుసరించబడుతుంది. దేశం మొత్తం నియోజకవర్గాల వారీగా విభజించబడింది. ఎలక్ట్రానిక్ ఓటింగ్ యంత్రాల ద్వారా ఓటర్లు తమకు నచ్చిన అభ్యర్థికి వ్యతిరేకంగా మార్కింగ్ చేయడం ద్వారా ఒకే అభ్యర్థిని ఎంపిక చేస్తారు. అత్యధిక ఓట్లు సాధించిన అభ్యర్థి ఎన్నికైనట్లు ప్రకటించబడతారు

భారతదేశంలో ఎన్నికల చట్టాలు

భారతదేశంలో ఎన్నికలను నియంత్రించడానికి భారతదేశంలో కొన్ని చట్టాలు ఆమోదించబడ్డాయి.

ప్రజాప్రాతినిధ్య చట్టం, 1950

ఈ చట్టం ప్రధానంగా ఓటర్ల జాబితాల తయారీ మరియు వాటి పునర్విమర్శలు లేదా నవీకరణతో వ్యవహరిస్తుంది. తలెత్తే వివాదాలు, దుర్వినియోగ చర్యలు మొదలైన వాటికి సంబంధించిన ఎన్నికల అనంతర సమస్యల గురించి కూడా ఈ చట్టం రూపొందించబడింది.

భారత రాజ్యాంగంలోని 81 మరియు 170 అధికరణలు పార్లమెంటులో మరియు రాష్ట్రాల శాసనసభలలో గరిష్ట సంఖ్యలో సీట్లను నిర్దేశిస్తాయి మరియు రాష్ట్రాల మధ్య మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలలో ప్రజల సభలలో సీట్ల కేటాయింపులో అనుసరించాల్సిన కొన్ని సూత్రాలు, కానీ అటువంటి సీట్ల అసలు కేటాయింపును చట్టం ద్వారా అందించడానికి వదిలిపెట్టారు. ప్రజాప్రాతినిధ్య చట్టం 1950 ప్రజల సభలో మరియు రాష్ట్రాల శాసన సభలు మరియు శాసన మండలిలో సీట్ల కేటాయింపు కోసం రూపొందించబడింది.

- ప్రజల సభలు, రాష్ట్ర శాసన సభలు మరియు రాష్ట్ర శాసన మండలిలో సీట్ల కేటాయింపు.
- పార్లమెంటరీ, అసెంబ్లీ మరియు కౌన్సిల్ నియోజకవర్గాల డీలిమిటేషన్
- ఎన్నికల అధికారులు ప్రధాన ఎన్నికల అధికారులు, జిల్లా ఎన్నికల అధికారులు, ఎలక్టోరల్
- రిజిస్ట్రేషన్ అధికారులు మొదలైనవారు.
- పార్లమెంటరీ, అసెంబ్లీ మరియు కౌన్సిల్ నియోజకవర్గాలకు సంబంధించిన ఓటర్ల జాబితా
- కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్స్‌లోని సీట్లను కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల ప్రతినిధులు భర్తీ చేసే విధానం.
- రాష్ట్ర లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌లకు ఎన్నికల ప్రయోజనం కోసం స్థానిక అధికారులు
- సివిల్ కోర్టుల అధికార పరిధిని అడ్డుకోవడం.

ప్రజాప్రాతినిధ్య చట్టం, 1951

పార్లమెంటు సభకు మరియు ప్రతి రాష్ట్రంలోని శాసనసభకు లేదా సభలకు అసలు ఎన్నికల నిర్వహణకు సంబంధించిన నిబంధనలు, ఈ సభల సభ్యత్వానికి అర్హతలు మరియు అనర్హతలు, అవినీతి పద్ధతులు మరియు ఇతర ఎన్నికల నేరాలు మరియు ఎన్నికల వివాదాల నిర్ణయం అవన్నీ తదుపరి కొలతలో చేయడానికి మిగిలి ఉన్నాయి. ఈ నిబంధనలను అందించడానికి, ప్రజాప్రాతినిధ్య చట్టం, 1951 రూపొందించబడింది.

- పార్లమెంటు సభ్యులు మరియు రాష్ట్ర శాసనసభ సభ్యులకు అర్హత మరియు అనర్హత- పార్లమెంట్ నుండి అనర్హత కేసుల్లో, అది రాష్ట్రపతిచే చేయబడుతుంది, అయితే రాష్ట్ర శాసనసభల నుండి అనర్హత కేసుల్లో, సంబంధిత గవర్నర్లు చేస్తారు.
- సాధారణ ఎన్నికల నోటిఫికేషన్- ఇది భారత ఎన్నికల సంఘంచే చేయబడుతుంది.
- ఎన్నికల నిర్వహణకు పరిపాలనా యంత్రాంగం.
- రాజకీయ పార్టీల నమోదు.
- ఎన్నికల నిర్వహణ.

- గుర్తింపు పొందిన రాజకీయ పార్టీల అభ్యర్థులకు ఓటర్ల జాబితాలను అందించడం వంటి నిర్దిష్ట సామగ్రిని ఉచితంగా సరఫరా చేయడం.
- ఎన్నికలకు సంబంధించిన వివాదాలు
- ఉపఎన్నికలు- ఎన్నికల తర్వాత ఖాళీగా ఉన్న నియోజకవర్గాలకు.

ఓటర్ల నమోదు నిబంధనలు 1960

ఇవి ఎన్నికల ఓటర్ల జాబితా యొక్క పర్యవేక్షణ మరియు దాని నవీకరణకు సంబంధించిన కొన్ని ముఖ్యమైన నియమాలు, అలాగే ఓటర్ల వివరాల నమోదు మరియు ధృవీకరణ. ఇది అర్హులైన ఓటర్ల నమోదు మరియు ఓటర్ ID కార్డుల జారీకి మార్గదర్శకాలను అందిస్తుంది. అర్హతగల ఓటర్లను చేర్చడం, అర్హత లేని ఓటర్లను మినహాయించడం మరియు కార్డు దిద్దుబాట్లు కూడా ఇందులో ఉన్నాయి

ఎన్నికల ప్రవర్తన నియమాలు 1961

ఎన్నికల నిర్వహణ యొక్క ప్రతి స్థాయికి చట్టంలోని సెక్షన్ 169 ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు ఎన్నికల సంఘం ఏర్పాటు చేసిన వివరణాత్మక నియమాలు. ఎన్నికల నిర్వహణ, నామినేషన్ నమోదు, అభ్యర్థుల ఉపసంహరణ, ఎండార్స్మెంట్ల సమీక్ష, ఎన్నికల నిర్వహణ మరియు ఓట్ల లెక్కింపు కోసం వ్రాతపూర్వక నోటీసులు ఉన్నాయి. అదనంగా, గృహాల యొక్క ఫలితం-ఆధారిత రాజ్యాంగం కూడా ఈ నిబంధనల ప్రకారం వర్గీకరించబడింది

డీలిమిటేషన్ చట్టం, 2002

- 2001 జనాభా లెక్కల ప్రాతిపదికన డీలిమిటేషన్‌ను ప్రభావితం చేసే ఉద్దేశ్యంతో డీలిమిటేషన్ కమిషన్‌ను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా ఎన్నికల నియోజకవర్గాల పరిమాణాల్లో పైన పేర్కొన్న వక్రీకరణను సరిచేయడానికి ఇది చట్టం చేయబడింది.
- డీలిమిటేషన్ కమిషన్ 1971 జనాభా లెక్కల ఆధారంగా మొత్తం సీట్ల సంఖ్యను ప్రభావితం చేయకుండా 2001 జనాభా లెక్కల ఆధారంగా SC మరియు ST సీట్ల సంఖ్యను కూడా తిరిగి నిర్ణయిస్తుంది.
- ఈ చట్టం 2003, 2008 మరియు 2016లో సవరించబడింది.
- ఈ చట్టం కొన్ని మార్గదర్శకాలను నిర్దేశించింది, దీనిలో డీలిమిటేషన్ చేపట్టాలి మరియు పార్లమెంటరీ మరియు అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాల విభజన ప్రక్రియను నిర్వహించడానికి కొత్త డీలిమిటేషన్ కమిషన్‌కు పని అప్పగించబడింది.
- కమిషన్ తుది ఉత్తర్వులు వెలువడిన తర్వాత ప్రజల సభకు లేదా రాష్ట్ర శాసనసభకు ప్రతి సాధారణ ఎన్నికలకు కొత్త డీలిమిటేషన్ వర్తించబడుతుంది.